

Bruker Ungdata i kampen mot frafall

Alle elevene i den videregående skolen i Finnmark fikk på slutten av forrige skoleår tilbud om å delta i Ungdata-undersøkelsen. Nå benytter de ansatte i opplæringsavdelinga disse dataene i arbeidet med å få flest mulig av fylkets ungdommer til å fullføre videregående skole.

TEKST OG FOTO: TRUDE AALMEN, KORUS - NORD

– **DISSE RESULTATENE** gir oss mer utfyllende kunnskap om ungdom, og de gir oss et mer nyanisert bilde av hele livet til ungdommene. Tallmaterialet avliver dessuten flere myter om de unges levevaner. Ungdata-undersøkelsen bidrar dermed til at vi kan bevege oss bort fra flere synsebaserte holdninger om ungdom til mer kunnskapsbaserte. Det forteller Hilde Skjerven Bersvendsen og Gisle Eriksen, begge rådgivere ved opplæringsavdelinga i Finnmark fylkeskommune.

Trives på skolen

Sammen med Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA) og Kompetansesenter Rus, Nord-Norge (KoRus – Nord), var deres arbeidsgiver våren 2014 ansvarlig for gjennomføringen av Ungdata-undersøkelsen i hele den videregående skolen i Finnmark. Totalt deltok 67 prosent av de 2.900 elevene i videregående fordelt på 10 ulike skoler i fylket, inkludert de to statlige samiske videregående skolene. Skjerven Bersvendsen og Eriksen fant det blant annet interessant at det var liten forskjell på hvordan hjemmeboende og borteboende svarte på undersøkelsen.

– Ungdata viser at elever som bor på hybel trives like godt på skolen som hjemmeboende, og de er like fornøyde med egen helse. De har også gode relasjoner til egne foreldre og positive forventninger til framtida. Disse elevene har nok en mer selvstendig livsstil, og vi ser at de skiller

seg litt negativt ut i forhold til bruk av rusmidler, fortsetter Eriksen.

Driker mer alkohol

Bortsett fra at de borteboende elevene snuser og røyker noe mer enn elever som bor hjemme, er også andelen som har drukket seg tydelig beruset høyere blant borteboerne. For eksempel er det 11 prosent av de hjemmeboende som har drukket mer enn ti ganger de siste seks månedene, mens tilsvarende prosentandel blant de borteboende elevene er 17, 4. Eriksen presiserer samtidig at i gruppa borteboere er elevene litt eldre, i og med at mange elever i fylket har tilbud om å gå første videregående år på hjemstedet. Dette kan være med på å forklare noe av forskjellen i bruken av rusmidler, og da spesielt alkohol.

Flere fullfører VGS

Det siste gjennomføringsbarometeret for videregående opplæring viste gledelige tall for Finnmark. I mange år har det kun vært om lag halvparten av elevene i fylket som har gjennomført skolen i løpet av en femårsperiode. For 2008-kullet er det en positiv økning, i og med at 55 prosent av elevene nå har gjennomført videregående skole i løpet av fem år, en økning på 6 prosent sammenlignet med 2007-kullet. Størst har økningen vært blant elevene på yrkesfag.

– Dette er vi selvsagt veldig glade for, men vi må likevel fortsette å jobbe langsiktig for å få flere elever

til gjennomføre videregående opplæring. Ungdata bidrar til at vi får opp øynene for nye sammenhenger, for eksempel graden av psykiske plager og ensomhet. Som i landet ellers ser vi at andelen jenter som rapporterer om ulike psykiske plager er svært høy, noe som er foruroligende, fortsetter Eriksen.

Sårbar ungdom i fokus

Levekårsutfordringer blant de mest sårbare ungdommene var også tema da opplæringsavdelinga i Finnmark fylkeskommune nylig arrangerte den årlige Oppfølgingskonferansen i Alta. Her forsøker en å rette blikket både mot de unge som fortsatt er i skolen og de som allerede har falt utenfor. Til stede på konferansen var deltakere fra hele fylket, både ansatte i NAV og de som jobber i oppfølgingstjenesten i de videregående skolene.

– Gjennom denne konferansen forsøker vi å fokusere på de mest sårbare brytningspunktene i de unges liv. Vi ønsker å lære mer om årsakene til at mange elever «begynner» å slutte, sier Skjerven Bersvendsen. Hun legger til at Ungdata gir et stort kvantitativt datamateriale som gir svar på noen spørsmål. Denne kunnskapen forsøker opplæringsavdelinga i fylket å koble til mer kvalitative data der en også får fram «stemmen» til de unge selv, slik som erfaringer fra prosjekter som «Ungdom i svevet» og «Magiske øyeblikk».

Mange må gjøre omvalg

– For eksempel ser vi her at mange elever velger feil studieretning på videregående, og dermed må gjøre omvalg. Målet vårt er å lære mest mulig om de unges liv, slik at vi kan rette de forebyggende tiltakene våre inn der det er størst behov, understreker Skjerven Bersvendsen.

Gisle Eriksen er fornøyd med at gjennomføring av Ungdata bidrar til å oppfylle kravet i Folkehelseloven om oversikt over helsetilstand

MER KUNNSKAP: Rådgiverne Hilde Skjerven Bersvendsen og Gisle Eriksen ved opplæringsavdelinga i Finnmark fylkeskommune er glade for at Ungdata bidrar til mer konkret kunnskap om ungdom, og samtidig avliver en del myter og holdninger.

og påvirkningsfaktorer i ulike befolkningsgrupper. Han understreker dessuten betydningen av å kunne legge inn egendefinerte spørsmål i Ungdata, noe han også anbefaler andre fylkeskommuner å gjøre.

I Finnmark supplerte en med flere slike egendefinerte spørsmål, både om bruken av helsetjenestene, om elevens måltidsvaner og spørsmål om fysisk aktivitet. Selv om de fleste Finnmarks-elevene sa seg fornøyd med helsetjenesten både i og utenfor skolen, har fylket nå anledning til å utvikle spesielle tiltak rettet mot de gruppene som viser seg å være mest sårbare.

Ønsker mer råd og veiledning

– For eksempel bør vi i framtida se nærmere på de elevene som rapporterer høy grad av depressive plager. Det er spesielt jentene som etterspør mer oppfølging fra skolehelsetjenesten. Vi bør også se på hvordan vi kan følge opp hybelboerne. Denne gruppen er like fornøyd med tjenesten som hjemmeboende, samtidig som de i større grad rapporterer at de ønsker seg noe mer råd og veiledning på enkelte områder. Dette gjelder blant annet knyttet til rusproblematikk og vold i tillegg til fysiske og psykiske helseplager, sier Gisle Eriksen.

Også KoRus - Nord er fornøyd med at elevene i den videregående skolen i Finnmark har deltatt i Ungdata. De fleste av kommunene og de videregående skolene som har gjennomført undersøkelsen gir nemlig tilbakemelding om at den gir ny og mer utfyllende kunnskap om ungdoms levevaner og oppvekstvilkår.

– Vi på KoRus - Nord ser betydningen av å forankre Ungdata skikkelig, gjerne i en oppvekstplan eller folkehelseplan. På denne måten sikrer en større forpliktelse til oppfølging av undersøkelsen, og helst utvikling av konkrete tiltak. Mange av kommunene er flinke til å følge opp undersøkelsen med konkrete tiltak. Disse bør være en del av en helhetlig og langsiktig strategi for å skape bedre folkehelse på lokalt nivå, sier Kent Ronny Karoliussen, seniorrådgiver ved KoRus - Nord. Han legger til at det nå jobbes for at også de videregående skolene i Troms fylke skal gjennomføre Ungdata, etter modell fra Nordland og Finnmark fylkeskommune. ☒